

PESTPROTOCOL BASISCHOOL DE GRIFFIOEN

1. PLAGEN OF PESTEN?

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
gelijkwaardigheid	machtsverschil
Wisselend “ slachtofferschap”	Hetzelfde slachtoffer
humoristisch	kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: “Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.” Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Pesten komt helaas ook bij ons op school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op onze school dan ook serieus willen aanpakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanning toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Zie hiervoor punt 6 : stappenplan
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan zal er overlegd worden over een andere aanpak, eventueel met hulp van externe instanties. Ook kan er advies gevraagd worden aan de vertrouwenspersoon binnen het team. De Griffioen beschikt over twee vertrouwenspersonen. Namen staan vermeld in de schoolgids.

2. DOEL PESTPROTOCOL BASISCHOOL DE GRIFFIOEN

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

3. PREVENTIEF PESTBELEID

Het klimaat van de school

De Griffioen vindt een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden.

Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden. Wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat, op prijs. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen. Juist regelmaat geeft het kind kansen.

Daarom hanteren we binnen onze school de volgende afspraken in alle groepen en spreken die met de leerlingen af. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de leerlingen. De afspraken worden “vertaald” naar het niveau van de kinderen en komen in elke klas aan de orde.

We hopen zodoende dat er een preventieve werking van uitgaat en spreken de kinderen, die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarop aan.

Afspraken

Ik behandel anderen, zoals ik zelf behandeld wil worden.

Ik doe vriendelijk en help waar ik kan

Ik ben voorzichtig met spullen van mijzelf en die van iemand anders.

Wij spelen zoveel mogelijk met elkaar en sluiten andere kinderen niet uit.

Werkvormen

Bij samenwerkopdrachten tussen leerlingen zitten veel sociaalvormende elementen. De kinderen leren hoe ze met elkaar in gesprek kunnen gaan en worden geactiveerd om zich te verdiepen in de mening van een ander. Deze werkvormen zorgen voor een leeromgeving die sociaal gedrag versterkt.

Wij werken in groep 3 t/m 8 met de sociaal emotionele methode “Kinderen en hun sociale talenten”. De volgende categorieën komen aan bod:

Ervaringen delen	Aardig doen
Samen spelen en werken	Een taak uitvoeren
Jezelf presenteren	Een keuze maken
Opkomen voor jezelf	Omggaan met ruzie

In het totaal geeft elke jaargroep 20 lessen. De methode heeft een cyclische opbouw. Lessen hoeven niet in een vaste volgorde gegeven te worden.

De methode is niet bedoeld om ontstane problemen op te lossen, maar om het ontstaan van problemen voor te zijn.

Naast de methode zijn er nog andere middelen om pestgedrag voor te zijn. Het inzetten hiervan is afhankelijk van de behoefte / noodzaak

- De schoolregels kunnen zichtbaar worden opgehangen in de klas
- Er kunnen extra klassenregels worden afgesproken en door iedereen ondertekend.

- Er kan gewerkt worden met klassenpost. Een brievenbus waarin elk kind een berichtje kan achterlaten voor de juf of meester, ook het gepeste kind. Wij hopen zo kinderen die niet zo snel praten wel bereid te vinden om het probleem aan te kaarten.
- Er kan gewerkt worden met het zonnetje / de bofferd van de week. Elk kind wordt positief in de belangstelling geplaatst. Iedereen schrijft iets aardigs over hem of haar.
- Individuele kinderen kunnen bij problemen ondersteuning krijgen via Kids Skills.
- Kinderen kunnen in groepjes extra ondersteuning krijgen via Sova- en faalangstraining.
- Groepen (of delen van groepen) kunnen in aanmerking komen voor Rots- en Watertraining.
- In groep 8 komt pestgedrag ook aan de orde in de lessen vanuit NAC Junior Street League

4. VIJF SPOREN AANPAK:

Indien er toch sprake is van pesten gaan we daar actief mee om:

We gaan uit van de aanbevelingen uit de hier achter beschreven vijfsporen aanpak.

Wil je pesten effectief bestrijden dan zul je de volgende vijf groepen moeten meenemen.

4.1 HULP AAN HET GEPESTE KIND

Algemeen

Allereerst moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Neem het kind en zijn/haar problemen serieus
- Toon medeleven; luister en vraag door: hoe en door wie wordt er gepest
- Ga na hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Laat de leerling inzien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoek en oefen met het kind een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen. Overleg hierover met het kind.
- Laat het gepeste kind inzien waarom een kind pest.
- Benadruk de sterke kanten van de leerling.
- Beloon (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praat met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- Waak voor het overbeschermen van het gepeste kind, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Houd regelmatig follow-up gesprekken met het kind.

4.2 HULP AAN DE PESTER

Algemeen

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt

Begeleiding van de pester

- Praten: zoek naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen) Contact met ouders is daarbij vanzelfsprekend.
- Laat zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Laat excuses aanbieden.
- Laat inzien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Help het kind zich aan regels en afspraken te houden. Beloon (schouderklopje) als dat goed gaat
- Oefen het kind in zelfbeheersing, de 'stop-eerst-nadenken-houding'.
- Help het kind op een positieve manier relaties te onderhouden met anderen. Laat ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Schakel indien nodig hulp in: sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD
- Houd regelmatig follow-up gesprekken met het kind.

4.3 HULP AAN DE OUDERS

Algemeen

Als blijkt, dat na een eerste incident er geen verbetering optreedt, nemen we in ieder geval contact op met de ouders van gepeste en pester. Hun inbreng bij de aanpak van het probleem wordt op prijs gesteld. We houden hen van een verder verloop op de hoogte en zullen indien noodzakelijk of gewenst regelmatig follow-up gesprekken houden.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Wacht niet tot de leerkracht langs een andere weg over het probleem hoort.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.

- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Adviezen aan ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Wacht niet tot de leerkracht langs een andere weg over het probleem hoort.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing/aanpak van school staat

Adviezen aan alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- Stel de leerkracht op de hoogte als u hoort van pestgedrag, ook als uw kind niet betrokken is.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

4.4 HULP AAN DE ZWIJGENDE MIDDENGROEP

Algemeen

In de zwijgende middengroep kunnen we een paar subgroepen onderscheiden:

- De leerlingen die met de pester meepesten, omdat ze bang voor hem/haar zijn.
- De leerlingen die mee pesten, omdat ze er beter van (denken te) worden.
- De leerlingen die niet mee pesten, maar meestal niets durven te doen om een einde te maken aan het gedrag van de pester.
- De enkeling die niet ziet dat er in de klas wordt gepest,
De enkeling die het af en toe voor het slachtoffer opneemt.

Tips om de zwijgende middengroep te betrekken bij de aanpak van pesten.

- Stel pesten regelmatig aan de orde stellen. Laat het onderwerp in allerlei verschillende werkvormen terugkomen.
- Spreek met name over pesten, als er geen sprake is van een peestsituatie in de klas. Til het onderwerp boven een probleemsituatie uit. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
- Laat de kinderen ontdekken bij welke subgroep zij meestal horen, zonder dat zij dit hardop moeten verwoorden.
- Bespreek met de groep welk gedrag van elke subgroep gunstig zou werken voor een slachtoffer.

- Laat via rollenspel het buitengesloten zijn en hulp geven aan een slachtoffer aan den lijve ondervinden.

4.5 DE SCHOOL EN DE LERAAR (SIGNALEREN EN AANPAKKEN)

Algemeen

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. Alert zijn op en aanpak van pestgedrag houdt niet op bij de deur van het lokaal. Het totale team zal duidelijk stelling moeten nemen tegen pesten. De Intern Begeleider zal leerkrachten ondersteunen en de directie draagt er zorg voor dat know-how binnen het team op orde blijft. Specifieke begeleiding van leerlingen d.m.v. Sova-training, rots- en watertraining, e.d. vinden wij belangrijk. Ons streven is dat - zolang het financieel verantwoord is – jaarlijks aan te bieden.

Afspraken en tips bij de aanpak van pestgedrag.

- Meld mogelijk pestgedrag altijd bij de groepsleerkracht.
- Pak geconstateerd pestgedrag duidelijk en stevig aan. Neem een duidelijk standpunt in.
- Jaarlijks komt het pestprotocol in de teamvergadering aan de orde.
- Minstens eens per 3 jaar wordt een studiedag speciaal gewijd aan een sociaal-emotioneel onderwerp.
- Op school moeten minstens 2 leerkrachten zijn, die op sociaal-emotioneel terrein verder geschoold zijn.
- Neem meldingen van ouders altijd serieus.
- Ouderbetrokkenheid is een noodzaak om te komen tot een oplossing voor pestgedrag.
- Plan follow-up gesprekken en zorg voor een adequate verslaglegging in ParnasSys.
- Terugkerende incidenten worden gemeld bij de directeur.
- Roep de hulp in van externe deskundigen als bevredigende resultaten uitblijven.

5. STAPPENPLAN

Stappenplan anti pestprotocol

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de ib-er op de hoogte stellen. Surveillanten worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht overlegt met ib-er. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht.

Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan ib-er. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: nieuw handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

1 Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in ParnasSys.

2 Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.

3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Eventueel kan er besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt geleid door een directielid of intern begeleider. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig..

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, ib-er en directie) nog twee stappen gezet worden:

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Stap 8

De pester wordt geschorst voor maximaal vijf dagen.

Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het Bevoegd Gezag worden overlegd of er een verwijderingprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet.

6. EVALUATIE

Dit pestprotocol is door team, directie en MR vastgesteld en wordt om de vier jaar geëvalueerd.